

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 juli 2008 houdende bepaling van de nadere regels voor de opmaak, de actualisering en de financiering van het register van de onbebouwde percelen en tot opheffing van het besluit van de Vlaamse regering van 20 oktober 2000 tot bepaling van de voorwaarden voor de toekenning van subsidies aan gemeenten voor de opmaak van gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen
- Principiële goedkeuring

Samenvatting

Voorliggend besluit geeft uitvoering aan de beslissing in het kader van de begrotingsopmaak 2026 om de subsidies voor de opmaak en actualisatie van het gemeentelijke register van onbebouwde percelen en voor de opmaak van gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen stop te zetten.

Dit besluit wordt voor advies voorgelegd aan de Raad van State.

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld: Omgeving en Natuur (beleidsdomein Omgeving)

Inhoudelijk structurelement: Omgevingsbeleid ruimte en milieu

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2026/01 van 22 januari 2026.

Het advies van de Inspectie van Financiën, gegeven op 21 januari 2026, wordt besproken in punt 3A.

Het gunstig begrotingsakkoord werd door de bevoegde minister op 17 februari 2026 verleend.

2 INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Het Vlaams Regeerakkoord 2024-2029 verwoordt de ambitie van deze regering om met een fijne kam door haar subsidies te gaan en daarbij duidelijke keuzes te maken rond kerntaken. Omwille van budgettaire krappe tijden dient het huidige (subsidie)beleid kritisch doorgelicht te worden. Na een onderzoek over de effectiviteit van de verleende subsidies, dient – waar nodig – te worden bijgestuurd.

In het kader van de begrotingsopmaak 2026 besliste deze regering onder meer tot de stopzetting van twee subsidiemaatregelen die niet langer een meerwaarde betekenen voor de actuele beleidsdoelstellingen. Het gaat met name over de subsidie voor de opmaak en actualisatie van het gemeentelijk register van onbebouwde percelen en de subsidie voor de opmaak van gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen.

Voorliggend besluit voorziet daarom in:

- (1) de opheffing van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 oktober 2000 tot bepaling van de voorwaarden voor de toekenning van subsidies aan gemeenten voor de opmaak van gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen en
- (2) de wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 juli 2008 houdende bepaling van de nadere regels voor de opmaak, de actualisering en de financiering van het register van de onbebouwde percelen, specifiek voor wat de modaliteiten van de subsidie betreft.

Gebruikte afkortingen:

- ROP: register van onbebouwde percelen,
- RUP: ruimtelijk uitvoeringsplan,
- VCRO: Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1. (opheffing besluit voor de subsidiëring van gemeentelijke RUP's)

Sinds 2000 ontvangen gemeenten een subsidie voor de opmaak van RUP's. De initiële doelstelling van deze subsidie bestond erin om het subsidiariteitsprincipe en de professionalisering van het ruimtelijk beleid op lokaal niveau te ondersteunen.

Met een wijziging van bovenvermeld besluit in 2022 werden de subsidiemogelijkheden aangepast om niet langer subsidies te verstrekken voor de opmaak van gemeentelijke RUP's die leiden tot bijkomend ruimtebeslag.

Vandaag stellen we vast dat deze subsidie niet langer een effectieve stimulans is voor de opmaak van gemeentelijke RUP's en dit voornamelijk omwille van het beperkte bedrag. Bij de opmaak van gemeentelijke RUP's ter vrijwaring en versterking van de open ruimte lijkt de planschadekost een

veel grotere financiële drempel te vormen dan de opmaakkost van het RUP. De Vlaamse Regering heeft daarom een financiële tussenkomst voorzien voor lokale planschadekosten via het Lokaal Bouwshiftfonds.

Voorliggend artikel heft dan ook het besluit van 2000 op, dat de modaliteiten regelt voor de subsidiëring van gemeentelijke RUP's.

Artikel 2. (aanpassing frequentie bijwerking register)

Artikel 8 van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 juli 2008 houdende bepaling van de nadere regels voor de opmaak, de actualisering en de financiering van het register van de onbebouwde percelen stelt dat de gemeenten hun register twee keer per jaar dienen bij te werken. Deze bepaling wordt aangepast in functie van een nieuwe methodiek voor de inventarisatie van onbebouwde percelen en die de input van gemeenten kan beperken tot één keer per jaar.

Het departement Omgeving is immers van start gegaan met een nieuwe werkwijze voor de inventarisatie van onbebouwde percelen, waarbij gemeenten aan de hand van een Vlaamse vermoedenslijst kunnen focussen op gerichte aanpassingen (correcties en aanvullingen).

Artikel 3. (opheffing bepalingen over de subsidiëring van het gemeentelijk ROP)

Het Programmadecreet van 19 december 2025 bij de begroting 2026 heft artikel 5.6.1 VCRO gedeeltelijk op, waardoor de decretale basis voor de subsidiëring van het gemeentelijk register van onbebouwde percelen (ROP) wordt geschrapt.

Deze subsidie vormt immers geen stimulans meer voor de opmaak of de (jaarlijkse) bijwerking van het gemeentelijk ROP. Gemeenten die (mede dankzij de subsidie) reeds beschikken over een ROP en de meerwaarde van dit instrument zien, gaan spontaan over tot de jaarlijkse bijwerking. Gemeenten die niet beschikken over een ROP zullen vandaag niet aangezet worden tot de opmaak ervan via een subsidie.

Het departement Omgeving richt zich daarom op een andere vorm van ondersteuning, namelijk door zelf een (Vlaanderen-breed) register te ontwikkelen, dat kan ontsloten worden naar gemeenten zodat zij op vlotte wijze correcties kunnen doorvoeren. Met dit initiatief wil het departement meer effect bereiken dan met de subsidie. Deze tool zal beschikbaar zijn uiterlijk tegen het einde van dit jaar en ontsloten worden via bestaande toepassingen, zoals Geopunt.

De financiering (subsidiëring) voor de opmaak en actualisatie van het gemeentelijk ROP wordt nader geregeld in artikels 10 tot en met 13 van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 juli 2008 houdende bepaling van de nadere regels voor de opmaak, de actualisering en de financiering van het register van de onbebouwde percelen. Artikel 3 van voorliggend besluit heft deze artikels op.

3 BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel over de stopzetting van de subsidie voor de opmaak van gemeentelijke RUP's heeft een positieve budgettaire impact ten belope van maximaal € 418.000 (bedrag vastgelegd voor 2025). Dit bedrag omvat zowel de stopzetting van de subsidies voor gemeentelijke RUP's als het verminderen van budget voor ad-hoc subsidies (waarvoor op zich geen wijziging van regelgeving noodzakelijk is).

In de periode 2018-2025 werd een totaalbedrag van 1,9 miljoen euro aan subsidies toegekend aan de gemeenten, voor de opmaak van gemeentelijke RUP's. Onderstaand overzicht geeft weer welke bedragen jaarlijks werden toegekend, voor de periode 2018 – 2025.

2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
€ 560.000	€ 289.500	€ 172.000	€ 111.500	€ 245.500	€ 93.500	€ 246.000	€ 231.500

Het voorstel omtrent de stopzetting van de subsidie voor de opmaak en actualisatie van het ROP heeft een positieve budgettaire impact van gemiddeld 60.000 euro (jaarlijks subsidiebudget).

In de periode 2018-2024 werd een totaalbedrag van 444.000 euro aan subsidies toegekend aan de gemeenten, voor de actualisatie van het ROP. Onderstaand overzicht geeft weer welke bedragen jaarlijks werden toegekend, voor de periode 2018 – 2024. Voor 2025 is nog een laatste budget voorzien van 59.000 euro.

2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
€ 67.000	€ 58.000	€ 59.000	€ 72.000	€ 79.000	€ 57.000	€ 52.000	€ 59.000

De Inspectie van Financiën verleende een gunstig advies op 21 januari 2026.

Het gunstig begrotingsakkoord werd ontvangen op 17 februari 2026.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

De uiterst beperkte personeelsinzet die nodig was voor de afhandeling van beide subsidies, zal gedeeltelijk benut worden voor het beheer van andere (bestaande) subsidies en van het Vlaanderen-breed register en andere monitoringopdrachten binnen het departement Omgeving.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

In de periode 2018-2025 werd er door een 70-tal gemeenten subsidies aangevraagd voor de opmaak van in totaal 165 gemeentelijk RUP's. Het aantal subsidieaanvragen voor de actualisatie van het ROP varieerde in de periode 2018-2024 tussen 76 (laagste aantal aanvragen in 2024) en 108 (hoogste aantal aanvragen in 2021).

Hieruit blijkt dat het voorstel tot stopzetting van deze subsidies een beperkte weerslag heeft op de werking van lokale besturen. Het verlies aan (uiterst beperkte) subsidiemiddelen voor de actualisatie van het ROP wordt gecompenseerd door een meer doelmatige ondersteuning via een (Vlaanderen-breed) register.

4 VERDER TRAJECT

Dit voorontwerp van besluit wordt niet beschouwd als een strategisch uitvoeringsbesluit. Het advies van de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening - Onroerend Erfgoed (SARO) wordt dan ook niet ingewonnen .

Voorliggend ontwerpbesluit wordt voor advies voorgelegd aan de Raad van State.

5 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te geven aan bovengenoemd voorontwerp van besluit tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 juli 2008 houdende bepaling van de nadere regels voor de opmaak, de actualisering en de financiering van het register van de onbebouwde percelen en tot opheffing van het besluit van de Vlaamse regering van 20 oktober 2000 tot bepaling van de voorwaarden voor de toekenning van subsidies aan gemeenten voor de opmaak van gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen;
- 2° de Vlaamse minister, bevoegd voor Omgeving, over voornoemd voorontwerp van besluit het advies in te winnen van de Raad van State, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw,

Jo BROUNS

Bijlagen:

- Voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van de regelgeving inzake subsidies aan gemeenten voor de opmaak van gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen en de financiering van het register van de onbebouwde percelen;
- het advies van de Inspectie van Financiën d.d. 21 januari 2026;
- het begrotingsakkoord d.d. 17 februari 2026.